

Mater esőben tűz, aszályban víz, minden, minek szája be nem fogható. Ama nyugtalan, tiltakozó vagy ingerlő, tanítványcsodító pörös száj. Ez a szellem nevelte azt a konok gyermeket, kit egy kis költői elgondolással most magunk elé képzelhetünk.

*

Amikor is a büntető kéz az első nem tetsző szóra, amelyet kimondtunk, először csak arcul üt, arra a kérdésre, hogy mondod-e még, majd azután szájon ver a második kérdésre, hogy mondod-e még, majd azután a fogak lazulnak az ütéstől, hogy mondod-e még, majd azután a vér csordul ki a szájunk szélén a porba, hogy mondod-e még, és ha a konokság él bennünk, akkor igenis azt mondjuk, ahogyan e kollégium mondotta. Igenis mondom még, és mondom, és mondom, mindenkor mondani fogom.

MAGYARI LAJOS

Bethlen Gábor álma

RÉSZLET AZ EZER SOR CÍMŰ POÉMÁBÓL

*Miről is álmodtál, árva Bethlen Gábor,
Enyed s Kolozsvár közt, a Maros terében,
a főveg immár rajtad, rajtad a palást is,
és mögötted, körötted Erdély urai egy szálíg,
körötted, ki „iktári jöttment”, szárhegyi félárva,
„hadban alkalmazatos”, de „nyakunkba nem ülhet”,
hite-hagyó gyanús voltál a szemökben... ?*

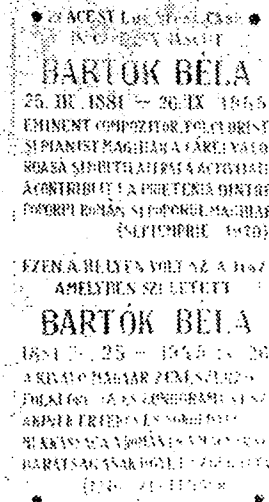
*Miről álmodoztál, a Maros terében,
Enyedet elhagyván, Miriszlón átmenvén,
Felvinc közelében, hol a rossz jobbágyfalvak
egy szálíg mind kihaltak, szélnek ment a népok?*

*

*Miről álmodoztál, árva Bethlen Gábor,
a tövig égett házak, megszántatlan földek
e gyönyörű és mégis szörnyű tartományán?
Itt évekkel elébb — s nem számos évekkel! —
emberhúst falt még a farkassá vált ember,
asszonyát fogta volna ekéje elébe,
az kölykét fogta volna ekéje elébe,
de se kölyke, se asszonya nem volt néki immár...
Miről is álmodtál, árva Bethlen Gábor,
komor és komoly új ura kis Transzilvániának,*

*a bimbózó tavaszban, Enyedről kijövén,
Miriszlón átmenvén, Vincet közelítvén?*

Mint harmadfű csikó beleszagoltál
a nyers tavaszi szélbe,
de pörzsszagot hozott még az a szél:
és álmodtál mégis dús búzavetésről,
falvakról, hol nem barom, de ember lesz a jobbágy,
álmodtál városról, hol friss ipusztériákat
tanulhat, s űzhet ki annak módját érti,
álmodtál iskolát, a hollandusokkal vetélkedőket,
mert hit s tudomány nélkül meg nem él az ország,
kimivelt emberfő lehet csak tartós fundamentuma,
álmodtál emberré emelt szolgáló-népet,
melynek kebelében ennen nyelvén s szokásaival
dicsérhesse mindenik az életet s istent,
ha már együtt szenvedni rendelte őket a sors,
ki-ki a maga nyelvével s hitével éljen,
mert é tündérország bizony sokszínű szivárvány,
és szeretni kéne néki minden színeit,
mert erős talpköve lehet egyszer Transzilvániának
a megértés s figyelmes türelem...

BARTÓK-EMLÉKTÁBLA NAGYSZENTMIKLÓSON